

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

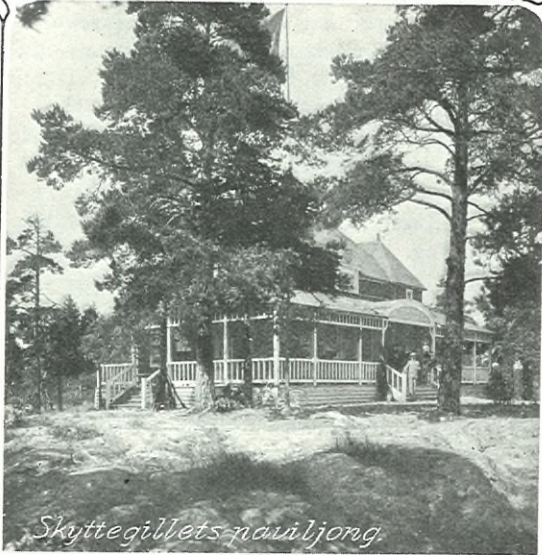
HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Riksskyttetäflingarna i Eskilstuna

Skyttegillets huvudbyggnad.

DET STORA och kostbara arbete för landets försvar, som för närvarande pågår i Sverige, utgör den frivilliga skytterörelsen en mycket viktig del. Den är helt enkelt en af grundstenarne i försvarets murar, kanske en af de kraftigast bärande, emedan den infogats af frivilliga händer. Särskildt i Södermanland äger denna skytterörelse stor lifaktighet, därom buro de senaste riksskyttetäflingarna i Eskilstuna vittne. Flere tusen människor hade strömmat samman därstädes under de vackra augustidagar täflingarna pågingo, och besöket af det sörmländska hertigparet bidrog helt visst också att öka intresset för de lyckade uppvisningarna i skjutkonsten. De tillstädesvarande fingo tillika nöjet att höra prins Wilhelm hålla sitt första offentliga tal, i hvilket han betonade skytteväsendets stora vikt och uppmanade till fortsatt entusiastisk sträfvan på detta idrottsområde. De här meddelade bilderna ge en god föreställning om det brokiga folkklif, som utvecklade sig på och omkring platsen för täflingarna. Å den tredje bilden, som är tagen hos stadsfullmäktiges ordförande, öfverstelöjtnant C. Hyltén-Cavallius, där lunch gafs för fursteparet, märkas följande personer, räknade fr. vänster t. höger:

Kammarherre af Klercker, friherrinnan Falkenberg, borgmästaren friherre Friesendorff, friherrinnan Friesendorff, grefvinnan Reuterskiöld, prinsessan Maria, general Laiming (uppvaktande hos furst Dmitri), landshöfding Reuterskiöld, prins Wilhelm, furst Dmitri, fröken Hyltén-Cavallius, fru Hyltén-Cavallius samt öfverstelöjtnant Hyltén-Cavallius och son.

Prinsparet i tågen för skyttarne.

Grupp bild från lunchen hos öfverstelöjtn. Hyltén Cavallius.

Tekla Carlson, född Strömbäck.

SÅ OFTA TRÄDA oss sjukdom och död till mötes inom den egna familjekretsen och så starkt griper det jäktande nutidslivet med alla dess uppgifter tag i oss, att det är bra nog sällan vi orka fördjupa oss i känslor och minnen, när posten eller tidningen meddelar oss, att någon, som förr stod oss nära, en lärare, en kamrat, gått ur tiden. Det skall ha varit en ovanlig personlighet, en människa, som betydligt mycket för oss, om vi vid ett sådant tillfälle känna mer än en stunds vemod. Men jag vet, att i dessa dagar många, många lärarinnor, gamla och unga, hvarken kunnat eller velat hindra tankarna från att oupphörligt gå tillbaka till en, som de ha att tacka för "sol och värme under seminarieåren", såsom några af dem textat å den krans de sände till hennes bår.

"Aldrig har en gymnastiklärarinna i Sveriges land varit mer älskad än fru Carlson," kunde också rektorn vid Stockholms folkskolelärarinneseminarium, där hon tjänstgjort omkring 35 år, yttra vid den terminsafslutning, då han sade farväl till henne.

Nordiskt utseende och lynne hade hon inte, Tekla Strömbäck, fastän hon på fädernet härstammade från en gammal svensk-finsk släkt. De bruna, blixtrande ögonen, det soliga lynnet, kvickheten och slagfärdigheten hade hon säkert i arf efter modern, som var af franskt ursprung. Farfadern, en finsk underofficer, bosatt på Åland, deltog i 1808—1809 års krig. Under hans bortovaro hemsöktes familjen af en stor olycka. En rysk styrka, som landat på ön, plundrade och satte eld på det lilla hemmet, sedan den först jagat undan invånarna. Så brände sig detta barndomsminne in i medvetandet hos en af sönerna, Per, Tekla Strömbäcks far, att han aldrig kunde tala om "ryssen", utan att rösten skälfdde af harm. När freden slöts och det gällde att svära den nye härskaren trohet, föredrog familjen att flytta öfver till Sverige.

Vid denna tid bosatte sig en hel del finnar ur olika samhällsklasser i vårt land, bl. a. en medlem af släkten Wirsén. Hos denne, som inköpt Djursholms stora egendom, blef den unge Per Strömbäck förvaltare. På äldre dagar erhöi han befattningen som tullinspektör vid Roslags-tull i Stockholm. Lönen var 1,800 kronor, men fri bostad följde.

Det är underligt att i tankarna förflytta sig till den tid, då Stockholm var omgärdadt med tullstaket, då hvarenda tung resvagn, som kom fram till tullporten, måste stanna och resenärerna fingo underkasta sig visitation. Genom hvarje hölass, som fördes in i stan, stucko uppsyningsmännen in långa spjut för att öfvertyga sig om att intet tullpliktigt gods var undangömdt där. Och minst två gånger om dygnet spändes hästarna för tullinspektörens vagn, och han och hans medhjälpare begåfvo sig ut på patrullering. Flera mil långt kunde de då få fara.

Här ute på bostället med den stora, vackra trädgården växte en talrik barnskara upp. Lilla Tekla, som var född den 13 aug. 1848, var en af de yngsta, och redan som liten tös hade hon förmågan att smyga sig in i alla människors hjärtan. Hon var faderns förklarade favorit och beredde honom många goda skratt genom sina oförskräckta och lustiga svar.

Fadern dog emellertid, då hon var endast fyra år gammal, och nu kommo andra tider.

Fru Strömbäck, som fick den stora pensionen på 150 kr. och hade ju barn att fostra upp, måste flytta in till staden och tänka ut något sätt att skaffa sig och dem uppehälle. Hon hade aldrig lagt händerna i kors, men nu blef det att ta i med ännu kraftigare tag. Och hon lyckades, liksom många tusen kvinnor lyckats före henne.

Hon slog sig ned vid Klara Strandgata i ett envåningshus, som stod på den plats, där nu Centralstationen är belägen, och öppnade handel med smör och landtmannaprodukter. Småningom trädde hon i handelsförbindelse med herrgårdarna rundt omkring, hennes anseende ökades, och barnen växte upp i ett godt och skyddadt hem. Aldrig hörde de modern klaga, hvilka svårigheter som än mötte henne.

På den tiden fanns Klara sjö kvar, och härliga lekplatser ägde Klarabarnen därnere på stranden och inne på de stora gårdarna. Den lilla spensliga, viga, kvicka Tekla Strömbäck blef inom kort ledaren af alla lekar och äfventyr. Åtskilliga af kamraterna voro betydligt äldre än hon, men ingen hade hennes förmåga att kommendera, och så blef hon "regerande drottning".

Inte mer än sju år var hon emellertid, då hon skänkte bort sitt hjärta åt en lekkamrat, en elfva-åring. De gåfvo hvarandra ett högtidligt löfte att gifta sig med hvarandra, då de blefvo stora — och de höllo ord. Öfverenskommelsen var så pass detaljerad, att det bestämts, att den lilla fästmöns mamma skulle komma och bo hos dem, hvilket äfven skedde.

Sedan Tekla Strömbäck gått igenom frökonnarna Simbergs privatskola vid Packartorget (nu Norrmalmstorg), inskrefs hon 1867 i den friskgymnastikkurs vid Gymnastiska centralinstitutet, som leddes af Per Henrik Ling. Här befann sig Tekla Strömbäck i sitt esse. Ingen var så intresserad, gick med hela sin varelse så upp i arbetet som hon. Också blef hon professors käraste elev. Men nästan lika afhållen var hon af kamraterna för sitt varma hjärta och sprudlande goda humör. Efter slutad kurs tjänstgjorde mamsell Strömbäck dels som gymnastiklärarinna i skolor, dels som simlärarinna på olika håll. 1871 erbjöds henne vikariat som gymnastiklärarinna vid folkskoleseminariet i Stockholm, och två år därefter erhöi hon nämnda plats.

Friskt mod hade hon, och entusiastisk för sin kära gymnastik var hon, men de första åren vid seminariet kände hon det ganska kusligt

Per Henrik Lings käraste elev.

där. De flesta af eleverna voro jämnåriga med henne, många voro t. o. m. betydligt äldre, och när det led mot utnämningstiden, kände hon sig så bäfvande inför uppgiften, att hon helst velat slippa undan den. Hon begaf sig upp till en af lärarna vid seminariet, adjunkten Åberg, som hon var personligen bekant med, och bad honom, att han, som kände dem, som skulle afgöra utnämningen, skulle säga, att hon alls inte dugde för en så kräfvande plats. Men han bara skrattade och sade, att han tvärtom helst skulle vilja rekommendera henne på det varmaste.

Det var en lycka för seminariet, att Tekla Strömbäck blef fäst vid detsamma. Oaktadt alla exklusivt berömdande omdömen, som förekomma i minnestal öfver bortgångna lärare, torde det vara ytterst sällan en lärare fångar alla elevernas intresse, lyckas tillvinna sig *allas* tillgifvenhet och förtroende — allt för mycken skröplighet finnes å ömse sidor, för att ett så idealiskt förhållande skulle kunna komma till stånd. Men jag vet att jag ej gör mig skyldig till öfverdrift då jag säger, att med Tekla Strömbäck var det så. Det är så mycket märkvärdigare som hon var en originell personlighet, som ärligt rättade, hvad som behöfde rättas, och som inte vägde orden.

Länge dröjde det icke, innan hon kände sig hemmastadd med sina "flickor". Var hon riktigt i tagen med dem, så vankades det både de löjligaste "smeknamn" och den dråpligaste härmning. Men alltsammans var så genomsyrdt af humor, och bakom rättelsen skönjde man så starkt det varma, goda hjärtat, att man inte tog humör. "Det är märkvärdigt med fru Carlson, för hon kan få säga en sådant, som ingen annan skulle få säga en," hörde jag en dag en seminarist säga. Vid få läroverk har väl också gymnastiken varit så älskad som vid Stockholms folkskolelärarinneseminarium.

Det var emellertid ej bara gymnastik det taltes nere i gymnastiksalen hos fru Carlson. Hur det var, blef det sed att gå till henne, när bekymmer eller bedröfvelse var på färde. Hon hade en förmåga att känna med eleverna, att förstå seminaristsorger, men också att få dessa reducerade till rimliga proportioner, som är ganska ovanlig. Ett samtal med henne, som börjats under tårar, slutades ofta med skratt. Hur var det också möjligt att finna världen så tung, då man stod inför den lilla soliga, varmhjärtade mänskan och hörde henne tala så vänligt och uppmuntrande!

Emellanåt tröstade hon på ett mycket originellt sätt. Det var, när någon beklagade sig öfver att ha blifvit orättvist behandlad af någon lärare.

"Tänk, att de varit så orättvisa mot dig, din stackare, det är ju rysligt! De adjunkterna, de adjunkterna! För det kan väl omöjligt vara så, att du själf har någon skuld?"

Gymnastikuppsyningarna på seminariet höra säkerligen till elevernas gladaste och roligaste minnen. I den flaggprydd gymnastiksalen infunno sig då vanligen några af lärarna vid Gymnastiska Centralinstitutet, och som alla visste hur viktig och allvarlig stunden var och hur det gällde att göra fru Carlson heder, spände man hvarenda nerv och sena. Och fru Carlson hade heder af sina elever. Oftast gick det hela ståtligt, "gymnastiksången", författad för tillfället, klingade frisk och käck, och de fruktade domarne uttryckte sin stora belåtenhet.

Mjuk och elastisk gång

tillhöra de egenskaper som gjort

Victoria
hängan

till

"Damernas Favorit".

Försäljes i finare skoaffärer öfverallt — till populära priser — och tillverkas af

Ludvig Traugott, Stockholm.

Sällan hände det för öfrigt, att främlingar, som studerade gymnastik, vistades en längre tid i Stockholm, utan att professor Törngren tog dem med eller skickade dem till seminariet för att åse öfningarna där. Efter uppvisningen kom det gladaste momentet för dagen, hyllningen för fru Carlson. En käck flickstämman utbragte ett "Lefve gymnastiken, lefve fru Carlson!" Fyra hurrarop följde, ett par buketter rosor och liljekonvaljer buros in, och på starka armar hissades den lilla gymnastiklärarinnan flera gånger högt, högt upp.

Det var ej blott seminariets elever, som fingo godt af den sol Tekla Carlson spred omkring sig, utan också hennes kamrater. Hur tomt blef det därför ej i vår krets, då hon i början af år 1906 på egen begäran erhöll tjänstledighet från seminariearbetet!

Hennes enskilda lif förflöt länge lugnt och lyckligt. Vid 26 års ålder gifte hon sig med köpmannen Gabriel Carlson, och i äktenskapet föddes en dotter. År 1898 blef hon änka. Under de senare åren vistades hon ofta i dotterns och mågens hem, där en liten dotterson utgjorde en mycket stor dragningskraft för henne.

Då Tekla Carlson anhöll om tjänstledighet från seminarieundervisningen, fanns ingen anledning att tro, att hon ej skulle kunna återta denna. Så mycket smärtsammare kändes det därför för kamrater och elever, då ej långt därefter man fick veta, att farliga sjukdomssymptom upptäckts hos henne. Längre ännu var hon emellertid käck och modig, då man träffade henne, ännu fanns det hjärtliga intresset kvar i blick och ord. Mörkare dagar kommo ju sedan. Det var ej lätt för henne att kämpa sig igenom den sanningen, att endast döden kunde göra slut på plågorna. Innerligt önskade alla hennes kära, att dessa ej skulle bli för svåra för henne, och därför kunde de ej annat än tacka, då hon den 12 aug. 1908, dagen före sin 60-årsdag, stilla och lugnt somnade in för alltid.

När jag under ett samtal med tvenne systrar till den döda sade dem, hvad hon varit för oss och seminariets elever, utbrast en af dem: "Då kan ni kanske förstå, hvad hon skulle vara för dem, som stodo henne nära. Det är inte många människor som betydligt så mycket för de sina som hon. Var ej Tekla med i kretsen, då kunde det aldrig vara riktigt gladt!"

Svårast af allt var för henne att se människor ha det tungt eller lida på något sätt. Deras sorger och bekymmer blefvo hennes egna, och aldrig var hon så glad, som när hon varit i tillfälle att ekonomiskt hjälpa en ungdom, som skulle kämpa sig fram till en lefnadsställning, eller då hon kunnat bistå en sjuk vän eller släkting. Och just för att man såg, hur det gladdade henne att ge, blef glädjen att mottaga så mycket större.

Det var en talrik skara, som samlades där ute på Nya kyrkogården den augustieftermiddag, då hon begravdes. Solen lyste på alla de fagra blomstren, rosorna och liljorna doftade, och sången klingade vackert ut öfver de dödas stad. Ej så få unga ansikten såg man i skaran, men jag vet, att det var många, många af hennes forna "flickor", som velat komma, men ej kunnat. Å alla deras och å de kamraters vägnar, som ej kunnat infinna sig för att en sista gång få tacka för den sol hon spred på deras stig, ville jag nu framföra en innerlig hälsning.

MARIE LOUISE GAGNER.

NYTAGET PORTRÄTT
TILL 70 ÅRS DAGEN

FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF
A. BLOMBERG.

ANNA WALLENBERG.

Den 26 Augusti ingick fru Anna Wallenberg, född von Sydow, i sitt 71:a år.

För tio år sedan lämnade Idun (årg. 11, nr 13) sina läsare en biografi öfver fru Anna Wallenberg, till hvilken vi nu hänvisa.

Där skildras fru Wallenbergs ungdom, då hon ägnade sig åt konststudier, hennes giftermål och hemlif samt hennes stora verksamhet på skilda områden.

Fru Wallenberg var vid den tiden ordförande i föreningen Handarbetets vänner, Kvinnoförbundet för Sveriges sjöförsvär, Fredrika Bremer-förbundets stipendiefonder, Lotten Wennbergs fond och den Benedickska fonden, medlem af styrelsen för asylen Pauvres honteux, af Föreningen för välgörenhetens ordnande, Stockholms läsesalong och den enda kvinnliga medlemmen i kommittén för Sveriges deltagande i världsutställningen i Paris 1900.

Sedan dess hafva en del förhållanden ändrat sig och fru Wallenberg har bland annat afgått som ordförande och styrelseledamot i föreningen Handarbetets Vänner.

Men fru Wallenberg står dock vid inträdet till sina 70 år i sin fulla kraft och ställer alltså sin rika personlighet i fosterlandets tjänst.

Förra året mottog fru Wallenberg kallelse

att såsom styrelseledamot deltaga i kommittéarbetet för den blifvande utställningen för konstindustri och konsthandverk i Stockholm 1909, och ännu för några månader sedan deltog fru Anna Wallenberg i bildandet af en ny förening med uppgift att verka för tillvaratagandet och bevarandet af äldre dyrbara textilföremål tillhörande svenska kyrkor.

Grundtonen i fru Wallenbergs väsen torde med ett ord betecknas som fosterlandskänsla.

Men frågar någon, på hvilket speciellt område hon gjort den största insatsen skall svaret helt visst blifva mycket växlande.

För min del har jag fått det intrycket, att fru Wallenbergs estetiska intressen intaga en mycket stor plats, att hon högt älskar det sköna och ser dess betydelse och därigenom verkat mest på detta område.

Dock förstår jag väl, att andra, som äfven haft lyckan att samarbeta med fru Wallenberg, också känna sig mötta af en så stor förståelse, att äfven de känna sig helt och odelat äga hennes intresse för sin sak.

En kvinna prisas såsom stor och märklig, då hon är en hängifven maka och moder, då hon väl ordnar och förestår sitt hem och gör sig älskad af sina tjänare, är en gästfri värdinna, angenäm sällskapsmän-

INTERIÖR FRÅN WALLENBERGSKA GÅRDEN
VID KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN.

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidning i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädesaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en välförsedd barngarderob till. Tidningen är också tongifvande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljdt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

niska, omhuldar litteratur, musik och sköna konster i allmänhet och sist, men i våra dagar icke minst, då hon ägnar sig åt sociala värf.

Sällan torde en kvinna representera alla dessa egenskaper, men fru Wallenberg äger dem alla och i mycket hög grad.

AGNES BRANTING.

Omkring Haraldson.

Några sidor ur min badorts krönika.

Af Ernst Högman.

(Forts. och slut.)

ÖFVERALLT I denna badsocietetens friluftssalong med gröna barrgobelänger och sväljande mattor af mossor och blåbärsris hejdades man af tryckta eller skrifna anslag, som utropade ställets fridlysning och påminde den besökande — för så vidt han ej också ägde soffor och hängmattor därinne — om hur ovärdig han i själfva verket var att få vistas på den helgade platsen.

Här och där voro till och med träden abonnerade. De tycktes säga: "Inbilla dig aldrig att det är för dig, min vän, jag sprider ljuflig skugga. Du ser pappersslappen på min bark... jag är ett familjetråd, och det är bara fabriker Carlzon med fru och döttrar, som får sparka upp mossan omkring mig." —

Det finns en gammal saga om en underlig skog, där stammarnas håll och remnor blefvo bistert stirrande ögon, och grenar och trädrotter förvandlade sig till knotiga armar, som grepo efter vandraren. Här var det hungriga människoögon, som sögo sig fast vid de förbigående, medan långa ordramsor, framnyttade i hviskande ton, slingrade sig omkring dem som ormar, klämde och kramade, stungo och dräpte.

Nu fick äfven auditör Behm en dylik tåga lindad omkring sig, där han skyntade mellan träden på spaning efter fru Sterner. Han visste det, men det ingaf honom inga bekymmer. Lifvet syntes honom lekande och solbeglänt, liksom hela detta förtrollande sommarlandskap, där unga, lättjefulla kvinnor i florstunna dräkter spelade tennis, badade, flirtade och om aftnarne dansade till en spröd stråkorkester i societets-salongen.

Men ingen bland dessa kvinnor gick upp mot fru Sterner. Redan förra sommaren hade hennes kvinnliga charm väckt hans uppmärksamhet, och då de skulle skiljas och han sport henne, om hon trifts godt och ämnade återkomma ett följande år, fick han ett halft jakande svar.

Fru Sterner tillhörde kategorien af dessa fruar utan män, som om somrarna utgöra badorternas röda inslag och om vintrarna sällskapslifvets. Deras lif är ingen bok med sedolärande berättelser, utan en jämförelsevis vågad historia, där streck och punkter ställföreträda de djärfvaste lifsfaserna. De göra männen yra i hufvudet och bringa kvinnorna till förtviflan, och det står ett brus af begärens vindar omkring dem, hvarhelst de gå fram.

Fru Sterner hade för några år sedan gift sig med en man, som förälskat sig i hennes vackra figur och många aktier i förstklassiga bolag. Men efter en vecka hade hon tröttnat på hans cyniska tillbedjan, hvarför hon gått sin väg och tagit aktierna med sig.

Egentligen var hon föga lämplig som burfågel, men auditör Behm, hvilken hade en rätt lång och steril ungarstid bakom sig och följ-

aktligen visste litet eller intet om, hur man ruder ut en så pass trasslig härfva som kvinnan, ansåg henne inte vidare svår att eröfra och behålla. Det kvistigaste var att komma på tu man hand med henne så pass länge, att det blef tillfälle att växla annat än konversationens halft utnötta småmynt.

Förgäfvos sökte han henne längs åkanten, och en spejargång kors och tvärs igenom skogen bragte henne lika litet inom synhåll. Auditören började känna sig trött och missmodig och kastade sig slutligen i en hängmatta, där han inom kort föll i en behaglig dvala, framkallad af skogens ozonfyllda ångor och hafsbrensens melodiska spel i trädskronorna.

Fru Sterners gestalt stod framför honom i allt otydligare konturer... Hvad var det egentligen för märkvärdigt med den där kvinnan, som öfvergifvit sin man efter en veckas äktenskap?... Hon hade naturligtvis ett hårdt och kallt hjärta... och hans sunda förnuft sade honom, att han borde upphöra att tänka på henne vidare... Hans lifs existens var ju så bra ordnad som den var... utan komplikationer i något afseende... Om vintrarna flöt hans lif fram som en bred, stilla flod, krökte sig mellan ungarshemmet, ämbetsrummet och stamkaféet, och om somrarna gled det ut i solskenet vid en badort som nu, där landet med skog och äng upplät sin modersfamn för honom... Ja, i naturens armar ville han hvila... där fanns den rätta vederkvickelsen...

"Ursäkta... den här hängmattan är privat," borrhade sig en djup basröst in i hans kontemplationer och bragte honom i en fart på benen. "Alla hängmattor här i skogen ä' privata."

Auditören urskuldade sig och gick yrvaken bort till en soffor, på hvilken han ämnade slå sig ned, men upptäckte i detsamma på soffans ryggstöd en kartongbit med ett fett, bredbent namn, som omedelbart stärkte hans ned-satta krafter, så att han kunde gå vidare i värmen.

... Restaurantklockan hade ringt till middag. Den stora, luftiga matsalen med sitt brutna tak och sina ofantliga fönster, genom hvilkas rutor det solbelysta hafvet i hela dess vidd kunde öfverskådas från hvarje bord, fylldes af de i troppar inmarscherande gästerna. Partibildningarna gingo raskt och utan missöden. Den lilla grupp, i hvars ådror flöt blått blod af mer eller mindre djup i färgen, ägde oljans behändiga egenskap att genast simma ofvanpå och där söndra sig inbördes enligt konvensans oskrifna, men heliga lag. Grefvinnan Furuhielm, som var änka efter en chargé d'affaires vid ett främmande hof och på grund af sin hållning kallades "storhertiginnan", växlade blott ett halft dussin iskylda ord med den friherrliga familjen Brockeman, innan hon drog sig tillbaka inom sitt heraldiska skal, medan den senare familjen endast offerade en hufvudböjning och ett skisseradt leende åt baronen och friherrinnan Mengel, hvilkas stamföräldrar, af ättlingarna att döma, tycktes ha idkat hästhandel under trettioåriga kriget.

Längre ned på rangskalan var det ämbetsmannaståndet, som emanciperade sig från handeln och näringarne, och ända längst ned vid pyramidens bas — i andra klassens matsal, hvars fönster vette åt en hönsgrädd och en kaninodling — arbetade en sorteringsmaskin under högtryck med att skilja på småbrukares och barnjungfrurs öfver- och underklass.

Åtningen var i full gång, då auditör Behm kom in och fick sitt bord. Fru Sterners plats stod ännu tom. Hon brukade dock inta sin middag vid den här tiden. Han blef förargad på sig själf öfver att han kunde låta sitt hu-

mör bero af, huruvida hon fanns tillstädes härinne eller ej.

För hennes skull hade han gått sig trött i denna fördömda skog, blifvit förödmjukad, jagad från plats till annan, hoppat jämfota öfver rös och snår bara för att inte bli biten i benen af huggormar, som runnit härs och tvärs igenom mossan och gjort honom nervös... Tänk om fru Sterner blifvit ormbiten!... Låg hjälplös någonstades i skogen, kanske döende... Han kände ångesten stiga i bröstet och höll på att resa sig från bordet, ville ut på spaning igen... Nej, dumheter!... Hon löpte naturligtvis ingen fara... Den ena ormen biter minnsann inte den andra... Var hon en orm?... Ja, den som det visste... Egentligen betedde han sig som en åsna, då han kunde sitta och gräma sig på det här sättet... Hon hade ju ingen aning om, att han gått och letat efter henne, de hade ej kommit öfverens om att träffas vare sig här eller där... Alltså...

"Hvad önskar auditören för soppa?... Soupe à la reine eller filmjolk?"

Han spratt till. Hela tankekedjan brast i ett nu vid det att Annette, hans uppapperska, räckte honom matsedel.

"Soupe à la reine... i den här värmen... Nej tack, ge mig filmjolk... Hör nu, Annette, brukar inte fru Sterner äta middag så här dags?"

"Jo, hon sitter därborta... Hon har bara bytt bord."

Auditör Behm tittade åt sidan och hade i nästa sekund infångat henne med blicken. Hon såg visserligen ej åt honom, ty hon var fördjudad i att skära en kyckling, men endast medvetandet att hon satt därinne bragte honom i jämvikt. Han tyckte, att hela salen med ens badade i solljus.

Efter middagen fann han henne i en af bersåerna utanför restauranten. Han gick fram till henne, hälsade och frågade, om hon tillät, att han slog sig ned.

"Det vore väl en stor oartighet, om jag sa nej," svarade fru Sterner och log, så att hennes oklanderliga tänder lystes i det gröna dunklet.

"Det skulle i alla händelser klä er ganska illa."

"Säger ni det... Ja, ni får sitta, eftersom ni blef den utkorade." Hon sköt fram en stol.

"Blef jag..."

"Ja, tro för all del inte att det är så stortadt som det låter... Jag beslöt helt enkelt nyss att jag skulle be den första bekanta, som gick förbi, att stanna och dricka kaffe i mitt sällskap... Och så kom ni... Det kunde ju lika lätt blifvit någon annan."

"Hvilken tur!... Tack, öde!"

Medan de drucko kaffet berättade Behm om sin skogsvandring, ej utglömmade någon händelsedetalj, och fru Sterner tycktes finna behag i att höra, hur ifrigt han sökt henne.

Han å sin sida fann henne förtjusande, där hon med sitt glittrande koketteri satt och eggade honom att tala upp sig till en värmegrad, som var långt öfver normaltemperaturen. Hon spelade diabol med hans något kantslitna ungarshjärta, och för hvarje gång hon skickade det till väders — mjukt och skickligt som den tränade spelerska hon var — erfor han en yr glädje öfver att mycket ännu återstod af sommaren och att de därför borde hinna spela en hel rad lika angenäma partier tillsammans.

Plötsligt sade hon de fem orden:

"Jag reser i morgon bitida."

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

“Reser ni?” Han störtade med ens ned från sin höjd som då en lärka, efter en drill, slår ihop vingarna och sjunker till jorden som en fallande sten. “Det är väl bara tillfälligt... Ni kommer förstås igen?”

“Nej, visst inte... Jag far först hem på en vecka för att ordna ett och annat, och se'n styr jag kurs på Frankrike... Jag ämnar bo därnere öfver vintern.”

Det uppstod en paus. Auditör Behm såg med ens sin vackra sommardröm förflyktigas, och han behöfde tid att samla sina tankar inför det gapande tomrummet. Det var icke det att han skulle förlora ett angenämt sällskap, som gjorde honom orolig. Fru Sterner betydde långt mera för honom än en vanlig sommararbetskanskap, det insåg han nu. Här hade han visserligen för första gången i sitt lif mött den kvinna, som fick hans pulsar att slå i kärlekens lidelsefulla takt och åt hvilken han på fullt allvar ville antvarda sitt öde.

Men det vore lika löjligt som olämpligt att helt burdus komma med en kärleksförklaring här i bersån, medan gästernas prat och skratt och rasslet af upppasserskornas spring trängde fram till dem. Han måste invänta tillfället under eftermiddagen och därför skulle han oafbrutet vara vid hennes sida; släppte han nu greppet, så gled hon ifrån honom. En uppdykande tanke att han kunde korrespondera med henne om saken, sedan hon rest, slog han genast ifrån sig. Hans brefstil saknade ord för något så skört och inveckladt som hjärteaffärer.

Då drabbades han af ännu en missräkning. Efter en stunds samspråk förklarade nämligen fru Sterner, att hon måste gå in på sitt rum för att skriva till ett par släktingar och packa. Hon reste sig och bjöd farväl.

“På återseende,” sade Behm och tryckte hårdt hennes hand. “Jag måste ovillkorligen träffa er, innan ni far.”

“Åh... Men taget passerar här tidigt i morgon bittida, och då ligger ni förmodligen i er söta sömn.”

“Får jag inte se er något i kväll?... ”

“Vid supén?... Jo, det kunde ju hända.”

“Ännu hellre efteråt... Ni brukar om aftnarne gå ett slag i dalgången på andra sidan ån.”

“Jaså, ni har roat er med att bespeja mig.”

“Nej, endast att ge akt på er smak för de landskapliga egendomligheterna här... Jag tycker själf om att ströfva igenom den där trakten.”

“Nåja... har ni era vägar dit i afton, så träffas vi kanske.”

“Tack!”

De skildes.

Auditör Behm trafvade i strandbrynet. De sultorkade tångknippena knastrade under hans fotsulor. Han hade utstakat en bana åt sig mellan ett båtskjul och en anslagstafela, och där företog han sig nu i ensamheten en liten maratonslöpning för att få tiden att gå.

I hans hjärna hvirflade tankarna rundt: allt möjligt förlegadt skröp yrde upp midt ibland de välsvarfvade känslofraser, hvarmed han ämnade bestorma fru Sterner; han tänkte på sin knappsamling, på kyparn på kaféet därhemma, som skulle bli djupt gripen af hans förlofning... ty i sin starka spänning blandade han ihop det närvarande med framtiden... så erinrade han sig ett oförskämdt bref från en skräddare, som ville ha betalt för en vårpaletå, och därifrån kom han in på den ännu saknade kofferten, för att strax därefter ånyo börja tumla med språkformen, hvori han skulle uttrycka sitt hjärtas heligaste känslor.

När han repeterat till midten af bekännelsen, var klockan bara half sju. Ännu kunde han

alltså beräkna tre timmars väntan. Hvad skulle han göra för att slippa tänka på minuternas långsamma gång? Inne på hotellrummet var det honom för trångt, läsa hade han ej lust till, och att oafbrutet promenera här i blåsten, som hotade att mura igen hans ögon med sand, blefve allt för segt.

Bada? Ja, det vore minsann en idé! Det skulle friska upp honom, och så ginge en timme utan ansträngning. Han begaf sig ut på den smala badhusbron, hvars enda ledstång gungade för vindilarna. Brisen hade friskat i alltmer, breda vågkammars brusade in öfver den långgrunda stranden och riste brons stötter. Auditören kände sig hufvudry af svallet och höll sig hårdt fast i ledstången. Då kom en häftig vindstöt och slet hatten från hans hufvud. Han lyfte blixtnabbt båda armarna, men i samma ögonblick förlorade han balansen och störtade ned i vattnet.

Den ringa fallhöjden och det obetydliga djupet försäkrade mot hvarje fara, men så här nära stranden var bottnen hal och slemmig af en mängd vattenväxter, hvarför auditören ett par gånger halkade omkull under ansträngningarna att komma i land.

Han brukade sällan svära, men nu måste han ge sin harm luft i ett par ordentliga eder, ty det oberäknade badet hade stökat till honom på det förskräckligaste. Emellertid lyckades han komma osedd till hotellet och in på sitt rum, där hans första åtgärd blef att kränga af sig de drypande och grönslemmiga kläderna samt svepa in sig i sängfilten. Därefter ringde han på Haraldson.

Denne kom och blef ett ögonblick stående vid dörren, stum af öfverraskning. Behm utvecklade en våldsamt plastisk sängfilten, medan han berättade sitt äfventyr. Haraldsons ögon och munvinklar arbetade oerhördt för att återhålla den skrattorkan, som ville fram; hans vaktmästareära kräfvade af honom, att han skulle förstå och känna med den af olyckan hemsökte. En vacklande hållning kunde också influera på drickspengarne.

“Det var riktigt tråkigt, det här,” sade han, och stämman klang därvid en oktav djupare än vanligt.

“Jag är en af olyckan märkt människa,” skrek auditören.

“Nej, nej... så gruffligt kan det då inte vara.”

“Jaså, inte... Ja, jag vill bara säga Haraldson, att jag inte skulle önska se min värsta ovän i mitt ställe just nu... Jag har ju ingenting att sätta på mig... Kofferten...”

“Den kommer med kvällståget... Godsexpeditionen har fått underrättelse.”

“Hur dags är kvällståget här?”

“Vid elfvatiden... Så i morgon bittida kan auditören välja mellan kostymerna.”

“Det är inte frågan om i morgon bittida, utan nu... nu... om ett par timmar.”

“Jaså, auditörn menar för supéns skull... Den kan vi så godt bära in på rummet.”

“Haraldson... reta mig inte!... Vi har ju hittills varit goda vänner.”

“Ja, jag får tacka.”

“Jag bryr mig inte ett dugg om supén... Jag skulle inte kunna få ner en bit... Saken är den att jag måste... hör Haraldson, jag måste ut vid halftiotiden... för att träffa en person... Och jag kan väl inte komma i filt och kalsonger.”

“Naturellement... nej.”

“Haraldson är tvungen att hitta på en utväg.”

Den habile vaktmästaren, som ännu aldrig stått rådlös inför en hotellgästs infall eller önsningar, måste nu tänka både skarpt och länge, innan knuten började lossna. Slutligen, då åt-

skilliga kombinationer runnit upp i hans hjärna och förkastats, sade han:

“Ja, om auditörn inte tar illa upp, så vet jag kanske ett sätt...”

“Säg ut, Haraldson!”

“Jag har en fin och nästan ny söndagsuniform, som jag tror skulle klä utmärkt... Klockan half tio är det ju för öfrigt nästan mörkt... i synnerhet inåt skogen.”

De sista orden sade Haraldson med en hemlighetsfull betoning, som tvang auditören att dra på munnen. Och efter det diskreta löjlet följde ett befriande skratt, hvilket Behm nu hade lätt att kosta på sig, ty han fann vaktmästarens erbjudande ypperligt.

... Klockan half tio gled det Haraldsonska söndagslivréet ut på baksidan af hotellbyggnaden och var kort därefter uppslukadt af trädens skymning. Och så begaf det sig att auditör Behm, i en hotellvaktmästares skepelse, biktade sig för en kvinna, som fann behag i den ihärdighet, med hvilken han för sin kärleks skull bevingat motgångar, och som därför gaf det svar, att hon ville tillhöra honom, då hon om ett år återvändt till hemlandet.

Om natten gick Nancy och vändades svåriligen i sin kammare på hotellvinden. Hon och kusken, Filip, hade gjort en kvällspromenad tillsammans, då hon helt oförmodadt upptäckt Haraldson, iförd, enligt hvad hon trodde sig urskilja i dunklet, det bästa livréet och i sällskap med en främmande kvinna. Hon begrep mycket väl sammanhanget: Haraldson antog, att hon var honom otrogen, och ville nu hämnas med liknande vapen.

Öfvervuldigad af ruelse hade hon ej haft mod att rusa fram, dessutom hade det varit fruktan att se Filip och Haraldson råka i delo med hvarandra i det ömtåliga ögonblicket, som hållit henne tillbaka.

Men nu ville hon låta honom veta, att hon ej brydde sig det bittersta om Filip, och det skedde i en mycket deklamatorisk stil, i det hon på morgonen föll vaktmästaren gråtande om halsen och besvor honom att ej fästa sig vid hvad han varit vittne till i dalgången i går afton.

Haraldson visste sig ej ha varit vittne till någonting, men förstod anledningen och höll sig strängt allvarsam. Inom sig var han fullkomligt lugn. Nancys förvillelser gjorde intet intryck på honom längre. Hon var honom på det hela taget likgiltig. Det fanns något simpelt i Nancys natur, som stötte Haraldson tillbaka. Han hade stått och beundrat fru Sterner, då hon från kupéfönstret vinkat farväl till auditör Behm med den blombukett, som hennes älskade gifvit henne och som Haraldson beställt. — Hvilken härlig kvinna hon var! Någonting i den stilen ville han också se sig om efter.

Hans hjärta fylldes af stolthet öfver att han fått del af deras hemlighet och att det, tack vare hans förslagna idé, kommit till ett afgörande emellan dem. Han kände sig vara en större Haraldson i dag än i går.

Och då Nancy, ännu snyftande, vågade en meningsrik hänsyftning på framtiden och strandhotellet på Ramsö, svarade han:

“Vi ska inte förhata oss, Nancy. Det är nyttigt att pröfva och öfverväga... För resten,” tillade han med en dristig kastning på det välkommade hufvudet, “lär det komma en ny kallskänka till restauranten nästa sommar...”

“Du tänker väl aldrig...”

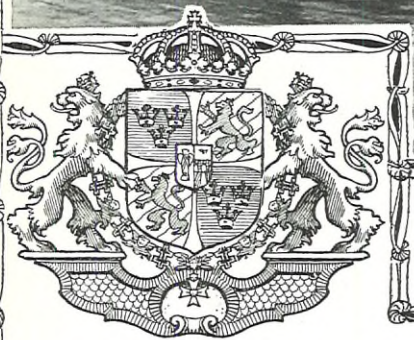
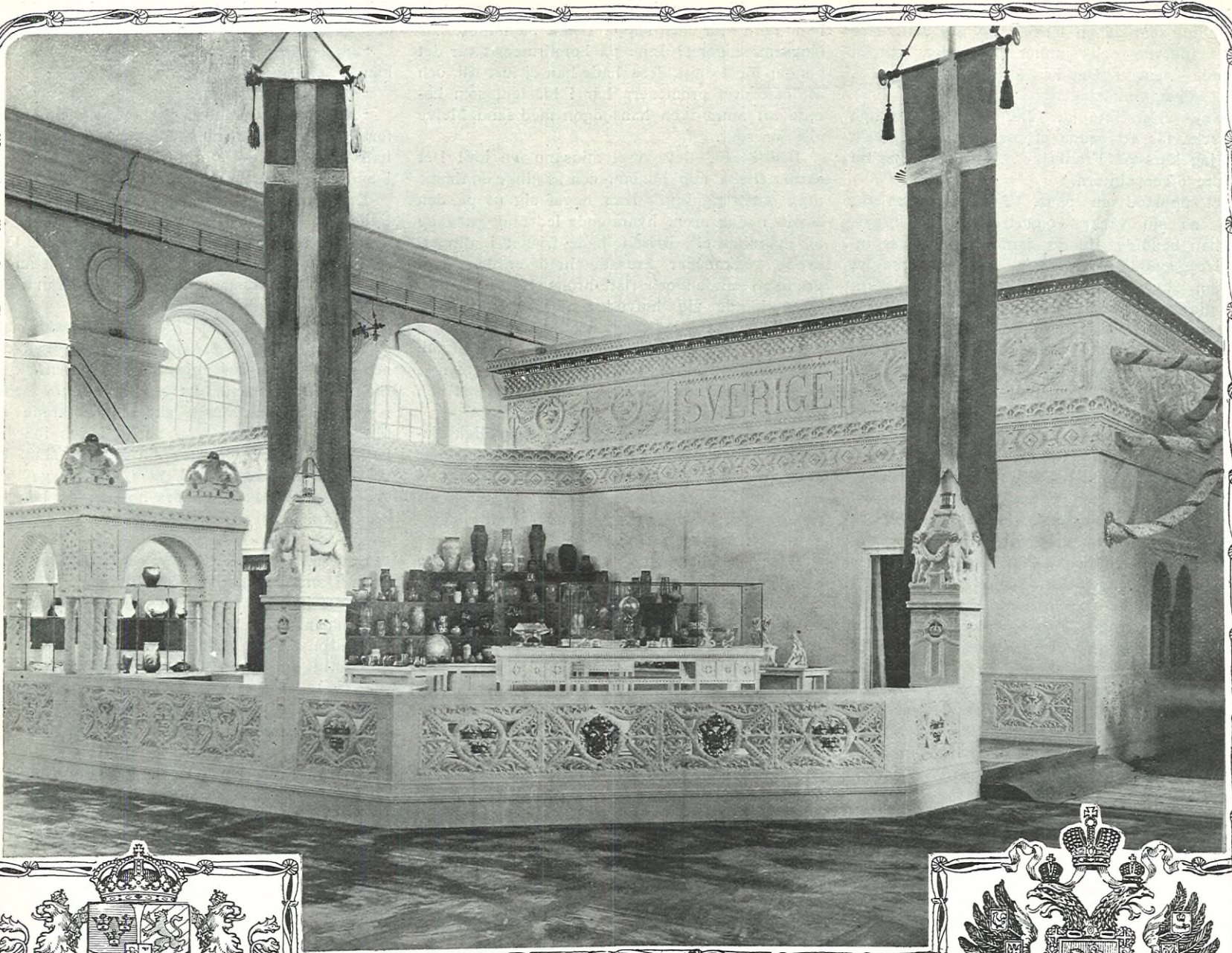
“Jag tänker ingenting... för närvarande... Det får bero på kallskänkan. — Au revoir!”

Därmed gick Haraldson att vittja morgontidningarna.

LUZERN

☉ Förnäm vistelseort under sommaren. ☉
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjö.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

FRÅN VÅR UTSTÄLLNING I PETERSBURG I.

OM VI SVENSKAR äro "ett trögt folk fullt af hetsig-sigheter", ha vi måhända denna senare egenskap att tacka för att vi, midt i upprifvande och utmattande sociala fejder, ändå behålla ett visst mått af energi och vakenhet. Ehuru vår industri arbetar för half maskin och vårt affärlif lider under dåliga konjunkturen och delvis omodärna arbetsmetoder, äro vi ändå med ute i världsmarknaden och söka göra oss gällande.

En nation, hos hvilken vi i affärshänseende ha allt att vinna, är Ryssland, hvadan Sveriges deltagande i den stora, i dessa dagar öppnade konstindustriutställningen i Petersburg måste glädja enhver svensk, som vill sitt lands materiella utveckling på handelsförbindelsernas väg.

Sverige har en stor marknad att eröfra i den "svarta mullens" rike, det beror endast af oss att förstå ryssarnes behof och önsknings, lära känna deras smak, deras affärsvanor. Att de skola få aktning och intresse för vår konstindustri sådan den nu framstår i den af arkitekterna Boberg och Ydrén samt hr David Blomberg från Nordiska kompaniet m. fl. förträffligt anordnade svenska afdelningen i utställningsbyggnaden, den s. k. Michaelsmanégen, ha vi all anledning tro.

Denna afdelning är för öfrigt den enda, som hunnit bli färdigt till öppnandet; de öfriga deltagande länderna, Japan, Tyskland, Österrike och Frankrike ha, lika litet som Ryssland själf, kunnat möta vid invigningen med sina afdelningar i komplett skick.

Som det är första gången Sverige deltagar i en utställning inom Ryssland, ha vi i vår läsekrets intresse låtit vår specielle fotograf, hr A. Blomberg, resa till Petersburg för att aktuella bilder från den stora expositionen skulle så fort som möjligt kunna ingå i Iduns spalter. Våra åtgärder ha emellertid endast lyckats delvis, enär utställningens öppnande, som skulle ha ägt rum sistlidne fredag, blef framskjutet till tisdagen i denna vecka. Det är därför blott en bild vi denna gång ha att bjuda, men hoppas vi kunna komplettera med en intressant och rikhaltig serie i ett följande nummer.

Den nu återgifna exteriören framställer entrén till svenska afdelningen, vackert ordnad med sin af arkitekten Boberg komponerade balustrad, de puttiomgifna socklarne, som uppbära standaren, och en monter med Rörstrands- och Gustafsbergs-porslin.

EN SONSON · AF · GUSTAF
MAURITZ · ARMFELT

ETT · KRIGISKT · ROMAN-
TISKT · SEKELMINNE

GUSTAF · MAURITZ · ARMFELT

Mlle L' ECLAIR

GENERAL MAURITZ CLAIRFELT

Efter ett oljefärgs-porträtt på Rosenlund af Werthmüller.

OMKRING TVÅ MIL från Hälsingborg ligger, inbäddad i skogen, en gård med gamla anor. En allé af resliga, jättestora lindar leder upp till hufvudbyggnaden. De egendomliga ekonomihusen i rödmåladt korsvirke, som inrama gårdsplatsen, förläna det hela ett osökt, landtligt behag.

Det var sistlidne sommar jag gjorde ett besök å Rosenlund — ty så heter denna idylliska plats. Kort förut hade man i vårt land firat minnet af den moderna svenska historieskrifningens fader Sven Lagerbring. I lifstiden hade han ägt Rosenlund och på nämnda minnesfest hade en deputation från Lunds universitet, anförd af professor Wrangel, nedlagt en krans å hans kista, som inrymtes i ett grafkapell i församlingens kyrka. Detta bevarar äfven det jordiska af en annan märklig personlighet, Martina Schwerin, Tegnér's litterära vän och förtrogna, hon, som gått till eftervärlden under namnet: "Tegnér's biktmoder".

Mitt besök å Rosenlund står i lifligt minne. Nu bringar dödsbudet underrättelsen, att ägaren är borta.

Jag erinrar mig rummet med de många minnena, där kaptén Clairfelt, den vänlige gamle, residerade, det trefna rummet med rara möbler, det massiva skrifbordet af ek, som en gång tillhört Karl XII.

På väggen midt emot hängde hans faders, generalens ungdoms-porträtt, måladt i en säregen gul ton. Öfver detta var hans genomskjutna hatt anbragt, i hvilken en skjorta med stora fläckar af obestämd färg fanns instoppad. Strax under hängde en kosackpiska af bastant slag. Minnen från olycksåret 1808!

Nu, då vi skriva 1908, har åter ett sekel rullat hän. Och sonen af en af finska krigets hjältar finns ej heller mer.

Hans gång var stapplande och blicken skum, men minnet var lifligt och sinnet friskt. Men det är ju helt naturligt att det var det förflutna, däri den gamle kaptänen med förkärlek dvaldes. Han var ju född den 17 sept. 1821.

Karl XIV Johan mindes han mycket väl. I sin gröna ungdom hade han en gång varit uppe hos honom på kungl. slottet för att söka anställning som page. Karl Johan var mycket

vänlig, bad honom sitta ned bredvid sig i soffan och pratade en stund med den unge mannen. Han tyckte att konungen mest liknade en gammal präst, klädd i kaftan...

I Schleswig var han med 1848. Af regementschefen skickades han vid flere tillfällen i förväg att ställa om kvarter och dylikt. Vid ett tillfälle kom han så nära krigsskådeplatsen, att skottväxlingen hördes. Men det var också allt.

För personer, som mött honom i lifvet, såväl som för de alldagligaste händelser hade han ett rent af fenomenalt minne. Men han var äfven en man med hjärta. En hedersman från topp

till tå utan fruktan och tadel. Ett drag af honom, som jag hört från en vän till familjen, kan jag i detta sammanhang ej underlåta att nämna.

Då koleran bröt ut i Karlskrona, låg han där kommenderad med sitt kompani. Den hemska gästen ryckte bort den ene efter den andre af manskapet. Och då fick man upplefva den ovanliga anblicken af en chef, som satt vid de olyckligas säng, hållande deras händer i sina, tills lifsgnistans slocknat...

Nu är han själf borta.

Vid mitt besök fick jag till låns en för honom kär bok. Bokens titel lyder:

DAG-BOK

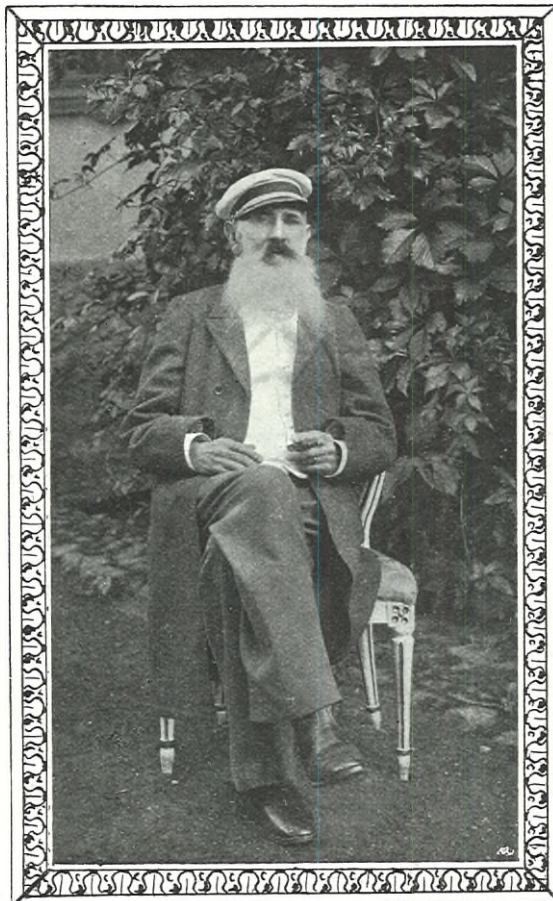
TILLHÖRIG

MAURITZ CLAIRFELT

BÖRJAD DEN 13 FEBRUARI 1808.

Denna handskrift i kvartformat, afslutad den 31 dec. 1808, är i flere afseenden intressant, ej endast i krigshistoriskt, utan i rent psykologiskt och allmänmänskligt afseende. Man får här göra bekantskap med en af 1800-talets sorglösa krigargestalter, fostrade så att säga på slagfältet. Jämsides med svenskens lugn besitter hans fransmannens eldighet. Han var född 1780 i Paris. Sina barnår tillbragte den lille Maurice hos modern m:lle L'Eclair, skådespellerska och berömd för sin skönhet. Hennes hufvud föll under guillotinen, då revolutionens stormar skakade Frankrike. Hans fader var en af det gustavianska tidevarfvet märkesmän, Gustaf III:s vän och rådgifvare, den orolige, men talangfulle Gustaf Mauritz Armfelt. Denne, som aldrig lämnat den lille Maurice ur sikte, förde honom vid unga år till Sverige för att uppfostra honom till svensk. Han deltog med utmärkelse i flere fältslag samt blef af Karl Johan adlad, hvarvid han antog namnet Clairfelt, sammansatt af föräldrarnas namn. Han dog 1841 i Lund som generalmajor.

Det erkännande, som från ledande officerare kom Clairfelt till del under det finska kriget, är öfver allt beröm, och han betraktades såsom en af finska arméns tappreste och mest begåfvade officerare. Den halfva glömska, hvori

KAPTEN MAURITZ GABRIEL CLAIRFELT.
Efter en fotografi af Alfred B. Nilson tagen kort före kaptén Clairfelts död.

hans namn fallit, har han ingalunda gjort sig förtjänt af.*

Då man läser dessa gulnade blad, där intryck och episoder, vare sig det gäller en batalj eller ett vackert fruntimmer, nedkastats på papperet, skymtar ständigt bilden af den sorglöse musketören fram mellan raderna. Då intrycket blir lifligare, begagnar han sig med förkärlek af sitt modersmål — franskan.

Här och hvar erfar man den unge officerens förtrytelse öfver ledningen och det sätt hvarpå detta ödesdigra krig fördes. Ett par korta utdrag böra helt visst vara af intresse.

Den 16 mars ägde en förpostaffär rum vid Hastilla. Brigadchefen var attackerad.

”Jag fick vid denna affaire,” skriver Clairfelt, ”en kula genom min hatt och som gjorde mig en svår contusion; af rapporten finner man att den som ej var i eld är nämnd först och som distinguerad o. s. v., men så går det till hos oss.”

Under ständiga reträtter och mindre sammandrabbningar med fienden hade man kommit till Pyhajocki, en plats, som skulle bli ödesdiger för Clairfelt.

Han hade nyss genom stor rådighet räddat konungens generaladjutant grefve Lövenhjelm från en ögonskenlig död, då han själf till följd häraf råkade illa ut. Han berättar själf om sitt missöde:

”Strax kom jag i handgemäng med en Grodnow-Husar, högg lyckligt ned honom, fick ett hugg i min hatt, då en Cosak enflerade mig genom kappan utan att skada mig, men med sådan violence så han och jag föll af hästen på en gång. Om öfverste Wright gjort sin skyldighet så hade Cosaken och jag blifvit af våra dragoner tagna, ty vi voro 200 man till häst och de 60, men förgäfves. Jag blef omringad af 5 å 6 Cosaker som var och en gaf mig ett stygn, och om hatten ej suttit kvar, så hade jag mist högra ögat, hvarest jag fick ett stygn under det. 2:ne i bröstet och vänstra handen genomstuckit. Och då blef jag desarmerad, och där slöt min militäriska bana.

Lifvet är ingenting att mista, men frihet är att mista allting.

Tvänne års campagne jag gjort mot fransoserna där jag flera gånger varit exponerad, var mig lyckligare och det var sagdt i ödets bok att jag vid den andra och tjugonde affaire jag var i skulle mista min frihet.”

Nu möter oss i dagboken en gammal bekant, Kulneffs godmodiga, skäggiga anlete, som Rune-

* Se Finska kriget och Finlands krigare 1808—1809. Helsingfors 1879, sid. 130 o. följ.

berg så lefvande målat för oss. Omedelbart efter heter det:

”Tvänne dagar före min fångenskap hade jag varit som Parmentaire hos öfverste *Koulneff*, som commenderade fientliga avantgardet, och har jag att tacka denne öfverste för att jag lefver. Ty då han blef mig varse, liggande på isen och af Cosaker massacerades, då körde han bort dessa Hundar och gaf mig handen, skickade genast efter en skrijnda, och viste jag honom var Gref Lövenhjelm var då han genast gaf oss bägge en *Sauve Garde*. Vi blefvo lagda på en skrijnda tillika med en svårt bleserad dragon och förda till en liten by bredvid Pyhajockis prästgård där General Tutthkoff tagit sitt högkvarter...

Gref Lövenhjelm och jag delade samma öde, bleserade säng vid säng fångne. Med ett ord lika olyckliga, knöto vi första vänskapens band...

Jag kan ej beskrifva huru sensibelt det var för mig att se min lilla betjänt (en 14 års gosse och som jag tagit med mig ifrån sina föräldrar då jag reste från Kongelf) att se denne gosse, säger jag, fälla bitterliga tårar öfver min säng där jag låg bleserad och så håller jag honom räkning därefter och kommer han att dela samma öde som nu kommer att förestå mig.”

Så småningom tillfrisknade de, och efter uppehåll på skilda platser i Finland ankommo de den 22 maj till St. Petersburg.

Den 10 juni skedde afresan till Moskva, och här uppehöll de sig ett år, då frihetens timma slog. Fångenskapen var emellertid efter förhållandena dräglig nog. Spetsarne af Moskvas fina värld sökte efter bästa förmåga förljufva deras vistelse i den gamla kröningsstaden. Den ena middagen och festsupén aflöste den andra, och besök och baler och teaterföreställningar, jakter och utflykter hörde nära nog till ordningen för dagen. Då och då tränger en klagande suck fram vid tanken på hemlandet, men i nästa ögonblick har språket ej starka uttryck nog att prisa fröken X. Y. Z:s skönhet och sätt och vara. Och det täcka könet tycks ej heller ha varit aldeles likgiltigt för den ståtliga svensken, nog af, den ena dagen gick efter den andra. Men nyheterna från hemlandet, som då och då ankommo, voro ej ägnade att skingra de moln, som understundom sökte att fördystra den unge svenskens ljusa lefnadsmod.

I slutet af dagboken finnes en alfabetiskt ordnad ”namnlista på de Personer och Familjer jag känt under min fångenskap i Ryssland”.

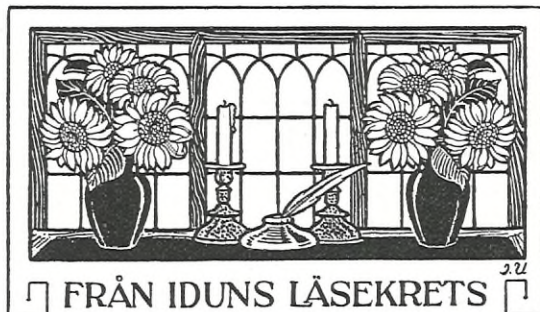
Den lista upptager ej mindre än 236 namn.

Generalen var gift tvenne gånger. I senare

giftet med friherrinnan Amalia Sophia Oxenstierna till Eka och Lindö föddes den nu i dagarne aflidne sonen Mauritz Gabriel.

Då generalen efter döden skulle klädas som lik, upptäcktes det mellan trettio och fyrtio årr efter pikar och sabelhugg på hans kropp.

ALFRED B. NILSON.

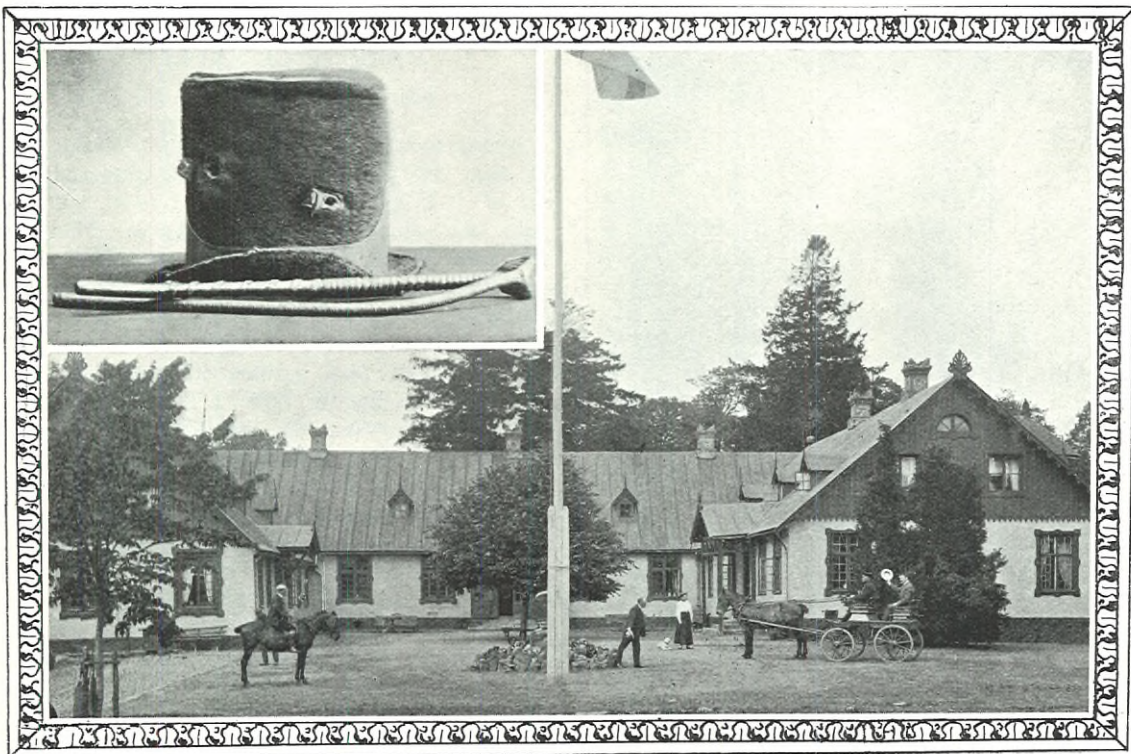
UTVECKLINGEN af det af herr Tore Blanche i nummer 32 af Idun under artikelöfverskriften ”I skottlinjen” framförda problemet synes mig ej böra stå utan gensägelse. Problemet är nu en gång gifvet, kanske med icke så fullt odisputabel konsekvens som önskvärdt vore — särskildt kunna orden ”allvarlig böjelse” ge anledning till mångtydning — men slutsatserna kunna dragas annorlunda och framför allt tror jag, att författarens egna maximer kräva utredning och ej böra passera oemotsagda. Det tryckta verkar ju ofta på mindre kritiskt anlagda naturer som axiom — och det bör ej finnas några axiom i moralfrågor, de bero på iakttagande af den naturliga ledningen, på personens egen uppfattning. Sådan denna är, sådana bli också de fordringar, som ställas på morallivet. Är uppfattningen fången i samhällsfördomarnes bojar, inrättas medvetet eller omedvetet det egna moraliska lifvet gärna om möjligt konsekvent i enlighet med den allmänna moralen, likaså väl som personen söker acceptera det förtjänstfulla hos densamma, betjänar han sig till en egen favör af dess fel och brister. Då mannen på kvinnan som sin tillkommande ställer fordran på absolut renhet i vandel, ger han därmed indirekt ett erkännande af att han för sin del tror på den allmänna moralens rättfärdighet; att han dock samtidigt bryter stafven öfver sitt eget jag, tycks icke bekomma honom något. Ty konsekvensen fordrar ju likställighet, är den ena parten tadelfri, så borde väl i all rimlighets namn den andra också vara det. Men nej! Den där satsen ”Kärleken gör ren” gäller naturligtvis blott mannen, skapelsens herrar, lagarnes stiftare. De ha upphöjt nära nog till samhällsdogm, hvad som kan vara bekvämt för dem. De kränga af sig sin gamla smutsiga skjorta och ha strax till hands en skinande hvit klädnad att stoltsera i vid sin tillkommandes sida — som änglar i paradiset.

Om jag skulle våga ett svagt försök att motivera hur i den manliga hjärnan en så barnslig begreppsörvirring någonsin kunnat uppstå, vill jag i detta sammanhang blott anföra:

Vi kunna karaktärisera kärleken såsom väsentligen tvåfaldig, en högre, den själsliga kompletterings, en lägre, den kroppsliga kompletterings, med sin än lägre afart, driften. Mannen, som nu blott temporärt hemfaller under den senare, kan så fullständigt skilja de båda slagen från hvarandra, att det hos honom i detta hänseende finnes två totalt olika kännande individer i samma hjärna, af hvilka den ena blir bestämmande blott i ett relativt fåtal fall. I denna dualism tycker sig nu den ena individen instinktivt utan allt ansvar, för hvad den andra tvingar till, och på så sätt kan den etiska personligheten som helhet anse sig moraliskt oskadd undkomma alla skeppsbrott. Denna suggestion kan bli och blir ofta aldeles dogmatisk. Det kan gå så långt, att en genomusel äkta man gör sin hustru de hårdaste förbräelser för en ytterlig småsak i moraliskt hänseende. Däremot hör, enligt vedertagen uppfattning, förmågan af ett sådant skillnadskännande hos kvinnan på grund af hennes aptering och natur till sällsyntheterna.

Jag har anförde detta för att initiera läsaren i de skilda bedömningsätt, som kunnat influera på mannens vilja i det af hr Blanche relaterade fallet och vill nu söka framhålla de afgörande orsakerna till hans handlande.

Mannen har införd kännedomen af fakta låtit de invida fördomarne besegra så väl sin känsla som sitt förnuft. Att enbart erfandet om kvinnans föregående varit tillräckligt att ge den ”allvarliga böjelsen” dödsstöten, belyser, huru ringa och svag denna i verkligheten var. En kärlek, som kullkastats af obestyrt förtal, är ingen grund att bygga på. Vidare ligger i mannens härvidlag tydligt framträdande baktanke, att kvinnan är oförmögen att älska varaktigt och verkligt än en gång — att det kanske varit den ekonomiska sidan, som för henne varit bestämmande — den psykologiska förkla-

ROSENLUND. I ÖFRE HÖRNET GENERAL CLAIRFELTS GENOMSKJUTNA UNIFORMSHATT OCH DEN KOSACKPISKA, HVARMED HAN BLEF MISSHANDLAD VID TILLFÅNGATAGANDET.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster i kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

FRÅN SCENEN

OCH ESTRADEN

"MADAME BUTTERFLY" PÅ KGL. TEATERN.
MADAME BUTTERFLY OCH LÖJTNANT
LINKER-

"DET TRÅKIGA STOCKHOLM" är en oförsämd devis, som en resande lukt-vattensflaska från Köln i våras hade med sig hit och klästrade på Norlanders och Warburgs angenäma stad. Och sedan början en gång var gjord, bröt det ut en samskyldig epidemi att affischera Stockholm som en ledsnads metropol af första ordningen.

Det var i synnerhet den stockholmska sommaren man ville till lifs.

Handen på hjärtat, mina vänner! — Äro somrarna här i staden tråkiga? Jag spørjer, därför att själf finns jag vanligen ej inom tullarne från den tid hæggen blommar och tills rågen körs in. Jag skrattar nämligen så kopiöst i den här roliga hufvudstaden under vintern, att min läkare, så fort sommaren kommer, häktar fast mig vid en badort för att jag ska bli allvarsam. Ty det gifves ingenting allvarligare och mera spåkande i hela universum än en svensk badort.

Häromdagen kom jag tillbaka därifrån, solbränd och förädlad, som man blir af pensionat-kost och salta bad, och Stockholm log emot mig med sitt pulserande lif och sin blommande kultur. Det var för resten samma afton som Albert Ranft för första gången höjde sin förgyllda marskalkstaf inom kungliga operans murar.

Jag tänkte, där jag stod på Gustaf Adolfs torg en kvart före ridåns uppgång öfver Puccinis musikaliska japaneseri "Madame Butterfly": Kan en tråkig stad fostra och utveckla en sådan karl som den initiativrike teaterchefen med hans sju teatrar och sju gånger sju snälla aktörer och aktörskor? Och kan en tråkig stad midt i sommarvärmen uppvisa en så distin-

TON (FRÖKEN HESSE OCH HR ÖDMANN).
SCEN UR FÖRSTA AKTEN. ATELJÉ JÆGER
FOTO.

dierna, men har godt om idéer, hvilkas slagfärdighet är oomtvistlig. Som en musikalisk pärla af utomordentlig fägring kan betecknas andra aktens con-bocca-chiusakör, där äfven den sceniska situationen utmärker sig för en fin och originell poesi.

Fröken Hesses utförande af lilla Butterfly är fullt af grace och behag och det skiftningsrika sångpartiet får en intelligent och vokalt saftig tolkning. Hr Ödmanns tenor låter förvånande ungdomlig i den tvifvelaktigt behagliga älskarrollen, och de öfriga hufvudpartierna ha i fru Claussen, tjänarinnan, och hr Malm, mäklar-paschan, så goda framställare som öfver hufvud kan begäras.

Alternerande med dessa uppträda fröken Osborne som Butterfly, fröken Edström som tjänarinnan och hr Stockman i älskarens parti.

På den dekorativa uppsättningens stil och prakt har ingenting sparats, och den sceniska ensemblen är af regissören hr Emil Linden förträffligt sammanställd. Hvad slutligen kapellmästare Järnefelts insats som anförare af det hela beträffar, är den lika betydande som Puccinis partitur är rikt på spirituella och lysande detaljer. Operans start har alltså den här gången varit mycket lofvande.

I slutet af veckan begynna alla de öfriga teatrarne höstkampanjen — å Dramaten är arbetet redan i full gång — och kritiken är hemkommen från Europa eller Furusund, rik på goda föresatser och nya stålpenor...

Så att nu är Stockholm, vid S:t Erik, ej tråkigt längre! Det betygar er

ARIEL.

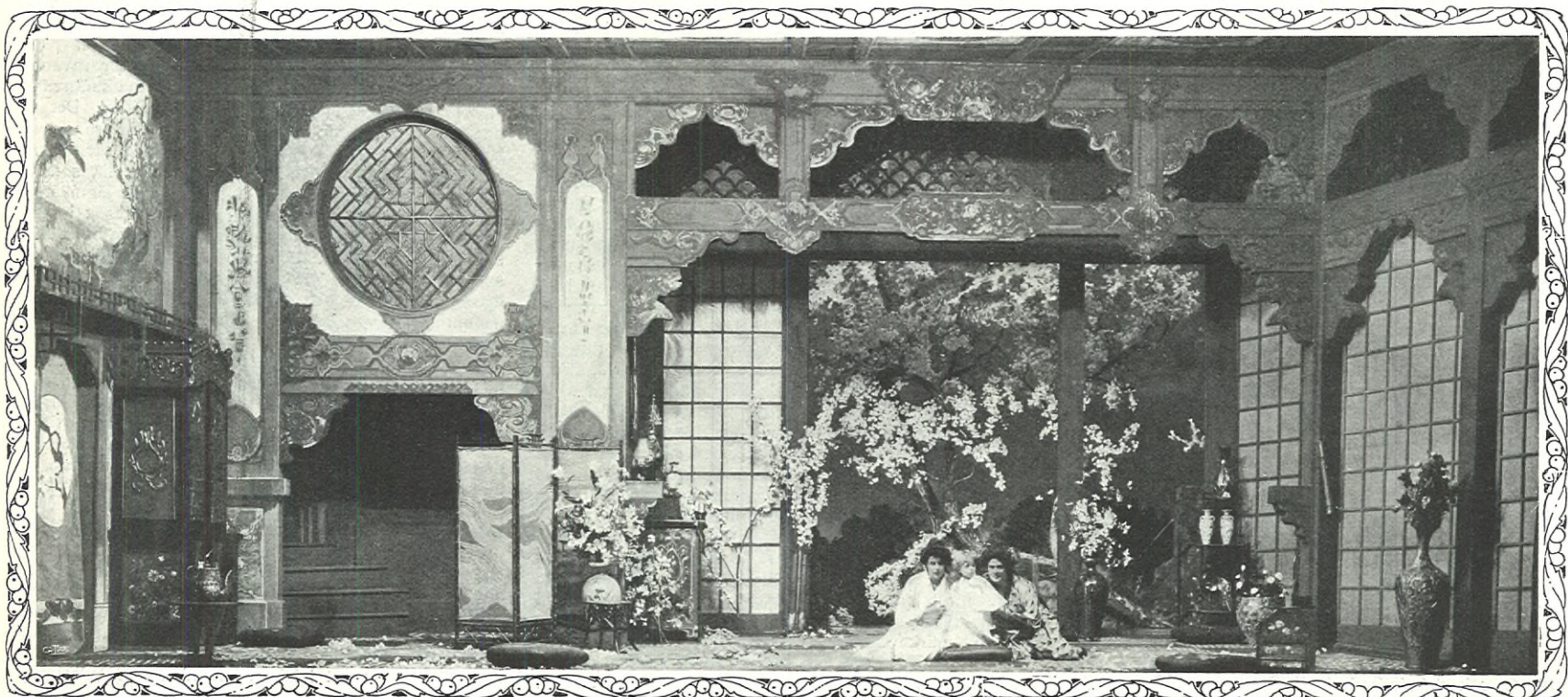
gerad och liflig premiärpublik, som den kvällen fyllde hvarje plats i operasalongen?

Damerna kommo i hvita, lätta sommardräkter och barhufvade, herrarne i frack eller smoking och med rosor i knapphålen — man pratade och skrattade i vestibul och korridorer, kollationerade sina sommarupplevelser och insvepte hvarandra i parfymerade luftdrag och smickrande ord.

Kort sagdt: "hela Stockholm" hade mött och var älskvärdt och teaterhungrigt.

Programmet slog starkt an. Den japanska kärlekshistorien om lilla Cho-Cho-San, kallad Butterfly, verkade poetisk och rörande, det var något oändligt sprödt och skärt öfver denna ömma och kvittrande geisha, som lefde, älskade och dog under de blommande körsbärsträden i Nagasaki.

Puccinis musik äger ingen djupare exotisk färg, men den är koncipierad med fin smak, äger stor sångbarhet och porlar af en ingifvelse, som visserligen ej undfår de gudafödda melo-

"MADAME BUTTERFLY". SCEN UR ANDRA AKTEN. MADAME BUTTERFLY OCH HENNES TJÄNARINNA. (FRÖKNARNA OSBORNE OCH EDSTRÖM.)
ATELJÉ JÆGER FOTO.

En egenhet hos **4711** Eau de Cologne

är känslan af kyla
och uppfriskning,
som detta märke
framkallar.

HUR ÄR DET, lär man sig icke som barn att i alla lifvets skiften bör man låta nöjet komma som en sorts belöning efter nyttan eller den fyllda uppgiften! Regeln är praktisk, så tillvida som nöjet onekligen får alltmer ett plus, när det, tillsammans med godt samvete, kommer som en sund reaktion efter arbetet, men å andra sidan kan man ju ha skäl att fråga sig, om det är klokt och med rätta förhållandet öfverensstämmande att i unga sinnen inpränta att efter mödan kommer ovillkorligen lönen. Det verkliga — och led samma — är väl just i stället att mödan alltid finns, medan lönen däremot är något mera problematisk.

I detta speciella fall är i alla fall mödan lätt och lönen säker. Den första är ett par ord till mina korrespondenter och den andra är att till dem längre ned få afbörda mig mitt vetande i modets ting.

För det första är det mig en glädje att få tillfälle att till alla mina okända brevfrömmor få säga, hur roligt jag tycker det är att kunna vara dem till nytta, och hur röd jag ofta blir öfver hvad de ha att säga mig. I sanning, lifvet är bra mångfaldigt, och jag känner mig stå i tacksamhetsskuld till hvar och en, som bakom de ofta torra frågorna låtit sin personliga egenart lysa — till ökad erfarenhet och värme för mig! Jag är naturligtvis glad att jag till gengäld kan göra dem en ringa tjänst genom mitt vetande i praktiska ting.

Men — —. Det är ett litet förskräckligt ord, som vi aldrig kunna "gaa udenom". Mina krafter räcka till att vara alla dem till lags, som sända mig från 1 till 6 (!) tygprofver, med begäran att jag skall per omgående (!) sända dem af mig tillklippta mönster till hvar och en af tygsorterna + arbetsbeskrifning. Till alla dem, som vid läsningen af detta erfara igenkännings obehag, vill jag förklarande säga att det är med knapp nöd jag hinner sy mina egna kläder, och att jag aldrig åtagit mig att tillhandahålla dem, som så önska, mönster, hvarken ett enda eller ett halft dussin åt gången. "Min skyldighet" — hvilken erfarenheten omvandlat till "min förmån," är endast att skriva brev till mina läsarinor, af innehåll efter deras egen önskan!

Från
Rue de la Paix
till
Strandvägen

Ikke heller kan jag i bref rekommendera för mig okända yrkesidkare i olika branscher, som i egenskap af prenumeranter på Idun tillskrifva mig med anhållan därom.

Nästa bref jag skrifer till Idun blir direkt från Paris, och blir förmodligen så proppfullt med modenyheter, att vi här för hemsömmerskornas räkning få passa på att angifva, hur all denna blifvande teoretiska härlighet kan omsättas i praktiken!

Först och främst, alla ni som skola sy nytt till hösten, börja i god tid, så att ni kan få en liten ferie emellan de två sorternas sygöra, att reparera och nödvändigt ändra den gamla delen af er garderob. Härtill behöfs ju ej några ultra färska modetelegram direkt från Paris, och en vecka eller två af endast arbete, sedan reparationerna utförts, gör att ni icke får ett hat till symaskinen, när ni åter af er nya klädning skall länkas vid den för några dagar!

Dessutom ge reparationer så godt samvete!

Se sedan till att alla edra sygrejor äro i extra prima skick! Knappnålarna af god kvalitet (märket au Dragon!) och i tillräcklig, det vill säga ofantlig mängd, saxen extra skarp, kritan hel och fin samt maskinen rengjord och smord! Och ert snörlif i så god kondit on, att det lönar mödan att profva en klädning på det!

Nyheter äro egentligen ej öfverväldigande många. Det vill säga få af dem äro af den art, att de kunna ha något annat än kuriositetsintresse för oss.

Ett är i alla fall säkert, vår toalett krymper mer och mer ihop på alla håll och kanter. Som en matematisk märkvärdighet kan på samma gång konstateras att räkningarna, trots detta, bli större och större!

Förr ansågs det nödvändigt att en kort dräkt hade en viss vidd. Nu äro de korta dräkterna och klädningarna, äfven om de äro af tunna sommartyger, lika fodralaktigt tränga som våra släpklädningar, och de ha som dessa ett mycket kort lif.

Det är egentligen icke fult och verkar fullkomligt gammal gravyr.

I synnerhet som det tycks att "kråkan" från förra seklets början skulle komma till heders igen. Den ser ut som en snäf och ganska uppåtsydd frälsningsarmé-

1. Modell Redfern. Tunn klädeskjol kortare fram öfver den klädeskodda messaline foderkjolen. Randig sidenjacka med broderier och slår i hvitt och dräktens färg.
2. Modell Beckoff-David. Klädning à la Aspasia (!) af rosafärgad crepe de chine med svarta tyllhängen.
3. Modell Beckoff-David. Tussorkappa med infälda broderier och broderade band. Felix foto.

